

Eyüp Sultan Camii-i Şerifi

ŞİFÂ-İ ŞERÎF DERSLERİ

ESERİN ADI: EŞ-ŞİFÂ Bİ-TA'RÎFİ HUKÛKÎ'L-MUSTAFÂ

ESERİN MÜELLİFİ: KÂDÎ İYÂZ (v. 544/1149)

TERCÜME VE ŞERH EDEN: PROF. DR. MEHMET YAŞAR KANDEMİR

86. Ders | 17.Eylül.2017, Pazar - Sayfa 1

(Dersler öğle namazından bir saat önce başlar)

Türkçe Tercüme & Şerhi

Şifâ-i Şerîf Şerhi (3 cilt) - Mayıs 2012

Prof. Dr. Mehmet Yaşar Kandemir

Tahlil Yayınları, www.tahliyayinlari.com

Eser Hakkında

ŞİFÂ-İ ŞERÎF gönüllerde Peygamber sevgisini tutuşturmak, onu bütün yönleriyle tanıtip anlatmak ve Müslümanlara, Sultân-ı Enbiyâ'nın haklarını savunmayı öğretmek maksadıyla yaklaşık dokuz asır önce Endülüslü tanınmış alim Kâdî İyâz tarafından yazılmıştır.

Görüntü, Ses kayıtları ve Ders notlarına

www.sifadersleri.com

adresinden veya aşağıdaki **karekodu okutarak** erişebilirsiniz.

DERS KONUSU:

1. BÖLÜM: Yüceler Yücesi Cenâb-ı Hakk'ın Resûl-i Ekrem'in Şân ve Şerefini Yüceltmesi

4. KISIM: Resûl-i Ekrem'in Mûcizeleri

8. FASIL: Kur'an'ı Kerîm'in Dünya Durdukça Durması

Arapça Kaynak sf. 338

Türkçe Tercüme, Cilt.1 - sf. 583

فصل

[فِي كَوْنِ الْقُرْآنِ آيَةً بَاقِيَةً لَا تُعَدُّ مَا بَقِيَ الدُّنْيَا
مَعَ تَكْفُلِ اللَّهِ بِحِفْظِهِ] ^(٧)

ومن وجوه إعجازه المعدودة كونه آية باقية لا تُعَدُّ ^(٨) ما بَقِيَ الدُّنْيَا مع
تَكْفُلِ (١/٧٨) الله بحفظه؛ فقال: ﴿إِنَّا نَحْنُ نَزَّلْنَا الذِّكْرَ وَإِنَّا لَهُ لَحَافِظُونَ﴾
[الحجر: ٩].

وقال: ﴿لَا يَأْتِيهِ الْبَاطِلُ مِنْ بَيْنِ يَدَيْهِ وَلَا مِنْ خَلْفِهِ تَنْزِيلٌ مِّنْ حَكِيمٍ حَمِيدٍ﴾
[فصلت: ٤٢].

وسائر مُعْجَزَاتِ الأنبياء انقضت بانقضاء أوقاتها ، فلم يبق إلا خبرها ؛
والقرآن العزيز ، الباهرة آياته ، الظاهرة معجزاته على ما كان عليه اليوم - مدة
خمس مئة عام وخمسي وثلاثين سنة لأول نزوله إلى وقتنا هذا ، حجته قاهرة ،
ومعارضته مُتَنَعَّة ، والأعصار كلها طافحة بأهل البيان ، وحملة علم اللسان ،
وأئمة البلاغة ، وفُزُوسِ الكَلام ، وجهابذة ^(١) البراعة ؛ والمُلْحِد ^(٢) فيهم
كثير ، والمُعَادِي للشرع عتيد ^(٣) ؛ فما منهم من أتى بشيء يُؤَثِّرُ في مُعَارَضَتِهِ ،
ولا أَلْفَ كلمتين في مناقضته ، ولا قَدَرٍ فيه على مَطْعَنٍ صحيح ، ولا قَدَحَ
المتكلف من ذهنه في ذلك إلا بزند ^(٤) شحيح ؛ بل المأثور عن كل من رام ذلك
إلقاؤه في العجز بيديه ، والنكوص على عقبيه ^(٥) .

2. Hicr 15/9.

3. Fussilet 41/42.

4. Bu ifâde, 544 (1149) yılında vefât eden Kâdî İyâz'ın, bu satırları vefâtından on yıl önce, yani 535 (1141) yılında yazdığını göstermektedir. Buna göre bizim de, "1433 yıl boyunca" dememiz gerekecektir.

8. Kur'an-ı Kerîm'in Dünya Durdukça Durması

Kur'an-ı Kerîm'in en önemli mûcizelerinden biri de, Allah Teâlâ'nın onu korumayı üstlenmesi sebebiyle dünya durdukça var olmasıdır. Bu garantiyi Cenâb-ı Hak ﴿إِنَّا نَحْنُ نَزَّلْنَا الذِّكْرَ وَإِنَّا لَهُ لَحَافِظُونَ﴾ "Elbette Kur'an'ı Biz indirdik ve elbette onu Biz koruyacağız." ² âyetiyle vermiş, bunu şöyle de ifâde buyurmuştur: ﴿لَا يَأْتِيهِ الْبَاطِلُ مِنْ بَيْنِ يَدَيْهِ وَلَا مِنْ خَلْفِهِ تَنْزِيلٌ مِّنْ حَكِيمٍ حَمِيدٍ﴾ "Kur'an'a hiçbir yönden bir noksanlık erişmez. O, her işi yerli yerince yapan ve her türlü övgüye lâyık olan Allah tarafından indirilmiştir." ³

Diğer peygamberlerin mûcizeleri kendileriyle birlikte sona ermiş, o mûcizelerin geriye sadece haberi kalmıştır.

Meselâ Hz. Mûsâ'nın asâsı ile Hz. Sâlih'in devesinin, bugün sadece kıssası bilinmektedir.

Yüce Kur'an ise; ilk nâzil olduğu günden bu güne kadar, 535 yıl boyunca, ⁴ apaçık âyetleri ve parıldayan mânalarıyla değişmeden gelmiştir. Bugün bile Kur'an-ı Kerîm'in delillerine kimse karşı koyamamakta, onun benzerini getirmeye kimse cesâret edememektedir. Hâlbuki yüzyıllar boyunca, her asırda üstün edipler, güçlü dilciler, söz ustaları, yetenekli bilginler çıkmış; bunların içinde de nice inkârcı ve İslâm karşıtları olagelmıştır. Bunlardan, Kur'an'a karşı çıkıp da, nakledilmeye değer bir şey söyleyen, Kur'an'ın bir benzerini yazmak maksadıyla iki kelime ortaya koyabilen biri görülmemiştir. Kur'an-ı Kerîm'e cephe alan hiç kimse haklı bir itirazda bulunamamış, bu konuda kendini zorlayanlar bir sonuç elde edememiştir. Kur'an-ı Kerîm'e karşı çıkanların kendilerini kendi elleriyle çâresizliğe ittikleri, sonunda bu işten vazgeçtikleri söylenegelmiştir.

فصل

[فِي وَجْهِهِ أُخْرَى فِي إِعْجَازِهِ مِنْهَا: لَا يَمْلَهُ قَارِئُهُ^(٦)

وقد عَدَّ جماعة من الأئمة ومُقلّدي الأئمة في إعجازه وجوهاً كثيرةً.

منها: أن قارئه لا يملُّه ، وسامِعَه لا يَمُجُّه ؛ بل الإكبابُ على تلاوته يزيده حلاوةً ، وتزديده^(٧) يوجب له محبةً ؛ لا يزال غضاً طرياً ، وغيره من الكلام

- ولو بلغ في الحُسْنِ والبلاغة مَبْلَغَه - يُملُّ مع التردد ، ويُعَادَى إذا أُعِيدَ ؛
وكتابتنا يُستَلَدُّ به في الخلوات ، ويُؤَنَسُ بتلاوته في الأزمات^(١) ؛ وسِوَاهُ مِنَ
الْكُتُبِ لَا يُوجَدُ فِيهَا ذَلِكَ ؛ حَتَّى أَحْدَثَ أَصْحَابُهَا لَهَا لُحُونًا وَطُرُقًا يَسْتَجْلِبُونَ
بِتِلْكَ اللَّحُونِ تَشْطِطُهُمْ عَلَى قِرَاءَتِهَا .

9. Kur'an'ı Okuyanın Usanmaması

İlk devirlerin ünlü âlimleri ile onların izinden giden daha sonraki âlimlerden birçoğu, Kur'an-ı Kerim'in i'câzının (mûcize oluşunun) çeşitli şekillerinden (başlıca yedi şekilden) şöyle söz etmişlerdir.

O Hep Tazedir

Kur'an'ı okuyan usanmaz, dinleyen bıkmaz. Ne kadar çok okunsa ilk defa okunuyormuş gibi haz verir. Tilâvet ettikçe insanın ona muhabbeti daha da artar; tazeliği ve parlaklığı hiç azalmaz. Kur'an-ı Kerim dışındaki sözler ne kadar güzel ve edebî bakımdan ne kadar mükemmel olursa olsun, tekrarlandığı zaman insan sıkılır ve usanır.¹ Yüce Kitabımız ise tenhâda okunduğu zaman rûha lezzet, sıkıntılı zamanlarda okunduğunda gönle ferahlık verir. Diğer kitaplarda ise bu özellik yoktur. Onları yazanlar, kitaplarına ilgi uyandırabilmek için çeşitli nağme ve makamlarla okunma usûlleri icat etmişlerdir.

1. Bu durumu Resûl-i Ekrem Efendimiz şöyle ifâde buyurmuştur: "Allah'ın kelâmının diğer sözlere üstünlüğü; Cenâb-ı Hakk'ın, yarattıklarına üstünlüğü gibidir." (Tirmizî, Fezâilü'l-Kur'an 25, nr. 2926; Dârimî, Fezâilü'l-Kur'an 6, nr. 3359).

İşte bunun için Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem Kur'ân-ı Kerîm'i şöyle anlatmıştır:

“O, çok okunmaktan dolayı eskimez; verdiği ibretler bitmez, olağanüstü güzellikleri tükenmez; o, doğru ile yanlış ayırandır, boş bir söz değildir. Âlimler ona doyamaz;² ona gönül verenler doğruyu bırakıp arzularının peşine düşmez; o, başka sözlere ve dillere benzemediği için onlara karışmaz; o, âyetlerini dinledikleri zaman cinlerin: ﴿إِنَّا سَمِعْنَا قُرْآنًا عَجَبًا﴾ ‘Biz harikulâde bir Kur'an dinledik. O, doğru yola iletiyor’³ demekten kendilerini alamadıkları bir kitaptır.”⁴

٦٦٩ - ولهذا وَصَفَ رسول الله ﷺ القرآن بأنه : « لا يَخْلُقُ على كثرة الردِّ ، ولا تَنْقُضِي عِبْرُهُ ، ولا تَفْنَى عَجَائِبُهُ ؛ هو الْفَصْلُ ليس بالهَزْلُ ، لا يَشْبَعُ منه العلماء ، ولا تَزِيغُ به الأهواء ، ولا تَلْتَبِسُ به الألسنة ؛ هو الَّذِي لم تَنْتَهِ الجنُّ حين سَمِعَتْهُ أَنْ قالوا : ﴿ إِنَّا سَمِعْنَا قُرْآنًا عَجَبًا ﴾ يَهْدِي إِلَى الرُّشْدِ ﴿٢﴾ [الجن : ١ ، ٢] .

2. Abdullah ibni Abbâs radiyallahu anhumâ şöyle demiştir: “Aşırı istekli olan iki kimse doyma bilmez: Biri ilmin peşine düşen, diğeri dünyanın peşine düşen.” (Dârimî, Mukaddime 32, nr. 341). Bu söz aynı kaynakta Abdullah ibni Mes'ûd'a ve Hasan-ı Basrî'ye, hattâ Resûl-i Ekrem'e (Hâkim, el-Müstedrek [Atâ], I, 169, nr. 312) nisbet edilmiştir.

3. Cin 72/1-2.

4. Bu hadis yakın ifâdelerle, bazı takdim ve tehirlerle Tirmizî, Fezâilü'l-Kur'ân 14, nr. 2906; Dârimî, Fezâilü'l-Kur'ân 1, nr. 3335'de de geçmektedir.

Kur'an İlim-İrfân Kaynağı

Kur'an'ın mûcize oluşunun delillerinden biri de genellikle Arapların, özellikle de peygamber olmadan önce Muhammed sallallahu aleyhi ve sellem bilemediği ve ilgilenmediği çeşitli ilim ve irfânı ihtivâ etmesidir. Kur'an-ı Kerîm'in ihtivâ ettiği bilgileri öteki milletlerin âlimleri bilmediği gibi, kitaplarında da onlardan söz edilmemiştir.

İşte bu sebeple, Kur'an-ı Kerîm'deki o engin bilgileri Peygamber aleyhisselâmın herhangi bir kitaptan aldığı-nı kimsenin söylemesi mümkün değildir.

Kur'an-ı Kerîm'de din ilminin esasları ortaya konmuş, aklî delillerin nasıl ileri sürüleceği, hasımların bu delillerle nasıl iknâ edileceği öğretilmiş,¹ sapık inanç sahiplerinin güçlü tartışma usûlleriyle ve açık, kolay anlaşılır, özlü delillerle nasıl yola getirileceği gösterilmiştir. Bilgi ve üstün zekâlarıyla tanınan nice kimseler, Kur'an-ı Kerîm'in öne sürdüğü deliller gibi delil getirmeyi çok istedilerse de bunu başaramadılar.

ومنها: جَمْعُهُ لَعُلُومٍ وَمَعَارِفَ لَمْ تَعْهَدِ الْعَرَبُ عَامَةً وَلَا مُحَمَّدٌ ﷺ قَبْلَ (ب/٧٨) نُبُوَّتِهِ خَاصَّةً ، بِمَعْرِفَتِهَا ، وَلَا الْقِيَامَ بِهَا ؛ وَلَا يُحِيطُ بِهَا أَحَدٌ مِنْ عُلَمَاءِ الْأُمَمِ ، وَلَا يَشْتَمِلُ عَلَيْهَا كِتَابٌ مِنْ كُتُبِهِمْ ؛ فَجُمِعَ فِيهِ مِنْ بَيَانِ عِلْمِ الشَّرَائِعِ ، وَالتَّنْبِيهِ عَلَى طُرُقِ الْحُجَجِ الْعَقْلِيَّاتِ ، وَالرَّدِّ عَلَى فِرَقِ الْأُمَمِ ؛ بِبَرَاهِينٍ قَوِيَّةٍ ، وَأَدِلَّةٍ بَيِّنَةٍ ، سَهْلَةٍ الْأَلْفَاظِ ، مُوجِزَةٍ الْمَقَاصِدِ ، رَامَ الْمُتَحَدِّقُونَ^(٣) بَعْدُ أَنْ يَنْصُبُوا أَدِلَّةً مِثْلَهَا ،

1. Bu delillerden biri, İbrâhim aleyhisselâmın yıldız, Ay ve Güneş'ten hareketle Allah'ın varlığını göstermesidir (En'âm 6/75-79). Biraz aşağıda müellifimiz bunlardan altı örnek zikredecektir.

، فلم يَقْدِرُوا عَلَيْهَا؛ كَقَوْلِهِ [تعالى]: ﴿أَوَلَيْسَ الَّذِي خَلَقَ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضَ يَقْدِرُ عَلَى أَنْ يَخْلُقَ مِثْلَهُمْ﴾ [يس: ٨١].

و ﴿قُلْ يُحْيِيهَا الَّذِي أَنْشَأَهَا أَوَّلَ مَرَّةٍ﴾ [يس: ٧٩].

İşte Kur'an-ı Kerim'in öne sürdüğü aklî delillerden birkaçı:

“﴿أَوَلَيْسَ الَّذِي خَلَقَ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضَ بِقَادِرٍ عَلَى أَنْ يَخْلُقَ مِثْلَهُمْ﴾ “Gökleri ve yeri yaratan, onlar gibisini yaratamaz mı?”²

“﴿قُلْ يُحْيِيهَا الَّذِي أَنْشَأَهَا أَوَّلَ مَرَّةٍ﴾ “Sen de ki: İlk defasında onu kim yaratırsa O diriltecek.”³

Peygamber Efendimiz'in haber verdiği şu olay, Cenâb-ı Hak'ın insanı nasıl dirilteceğinin bir misâlidir: Vakıtle hayatında hiç iyilik yapmamış bir adam, Allah beni hesaba çekerse en ağır cezâyı verir diye düşünmüş ve çocuklarını başına toplayıp öldüğü zaman cesedini yakmalarını ve külünü rüzgârlı bir günde savurmalarını vasiyet etmiş, çocukları da dediklerini aynen yapmıştı.

Allah Teâlâ yeryüzüne: “O adama ait senin üzerinde ne varsa hepsini bir araya getir.” diye emretmiş, yeryüzü bu emri derhal yerine getirince, Allah Teâlâ da o adama yeniden can vermiş ve cesedini yakıp, külünü savurmalarını neden istediğini sormuştu. Adam: “Senin azâbından korktuğum için öyle yaptım, yâ Rabbî.” deyince, Cenâb-ı Hak da onu azâbından korktuğu için bağışlamıştı.¹

2. Yâsîn 36/81.

3. Yâsîn 36/79.

1. Buhârî, Enbiyâ 54, nr. 3481, Tevhîd 35, nr. 7506; Müslim, Tevbe 27-28, nr. 2756.

و ﴿لَوْ كَانَ فِيهِمَا آلِهَةٌ إِلَّا اللَّهُ لَفَسَدَتَا﴾ [الأنبياء: ٢٢].

إلى ما حواه من علوم السَّيَر ، وأنباء الأمم ، والمواعظ ، والحكم ،
وأخبار الدار الآخرة ، ومحاسن الآداب والشَّيم^(١).

قال الله - جلَّ اسمُه - : ﴿مَا فَرَطْنَا فِي الْكِتَابِ مِنْ شَيْءٍ﴾ [الأنعام: ٣٨].

و ﴿وَلَقَدْ ضَرَبْنَا لِلنَّاسِ فِي هَذَا الْقُرْآنِ مِنْ كُلِّ مَثَلٍ﴾ [الروم: ٥٨].

[و] ﴿وَنَزَّلْنَا عَلَيْكَ الْكِتَابَ تَبْيَانًا لِكُلِّ شَيْءٍ﴾ [النحل: ٨٩].

“Göklerde ve yerde Allah’tan başka ilâhlar olsaydı, ikisinin de düzeni bozulurdu.”²

Kur’ân-ı Kerîm bunlardan başka mûcize mâhiyetinde olmak üzere peygamberlerin ve gönderildikleri ümmetlerin hâllerini, haberlerini (siyerlerini) ihtivâ ettiği gibi, çeşitli öğütler, hikmetli sözler,³ âhiretten haberler,⁴ en güzel edep ve ahlâk örnekleri de vermektedir. Nitekim Allah Teâlâ şöyle buyurmuştur:

﴿مَا فَرَطْنَا فِي الْكِتَابِ مِنْ شَيْءٍ﴾ “Biz bu kitapta hiçbir şeyi eksik bırakmadık.”⁵

﴿وَلَقَدْ ضَرَبْنَا لِلنَّاسِ فِي هَذَا الْقُرْآنِ مِنْ كُلِّ مَثَلٍ﴾ “Doğrusu Biz bu Kur’an’da insanlara her türlü misâli vermiş bulunuyoruz.”⁶

﴿وَنَزَّلْنَا عَلَيْكَ الْكِتَابَ تَبْيَانًا لِكُلِّ شَيْءٍ وَهُدًى وَرَحْمَةً وَبُشْرَى لِلْمُسْلِمِينَ﴾ “Biz sana her şeyi açıklamak, doğru yolu göstermek, rahmet kaynağı olmak, Müslümanlara da müjde vermek üzere bu kitabı indirdik.”⁷

2. Enbiyâ 21/22.

3. Lokman aleyhisselâmın şu sözü Kur’ân-ı Kerîm’deki hikmetli sözlerin bir örneğidir: “Yavrum, yaptığın iş bir hardal tanesi kadar küçük de olsa, bir kayanın içinde de bulunsa, yahut göklerde veya yerin dibinde gizlenecek de olsa, Allah onu meydana çıkarır. Çünkü Allah, her şeyi bütün incelikleriyle bilir ve O, her şeyden hakkıyla haberdârdır.” (Lokmân 31/16).

4. “Âhiretten haberler” ifâdesiyle; yeniden dirilme, mahşer, hesap, Sırat, Cennet, Cehennem hakkındaki bilgiler kastedilmektedir.

5. En’âm 6/38.

6. Rûm 30/58.

7. Nahl 16/89.